

Munkanélküliség

Безробіття

Meghatározások / Визначення

- ***Foglalkoztatottak***: fizetett tevékenységet végeznek (rendelkeznek munkahellyel), de betegség, sztrájk, stb. miatt esetleg nem dolgoznak.
- **Працевлаштовані**: виконують оплачувану роботу (мають визначене місце роботи), але через хворобу, страйк тощо можуть і не працювати певний час.

Meghatározások / Визначення

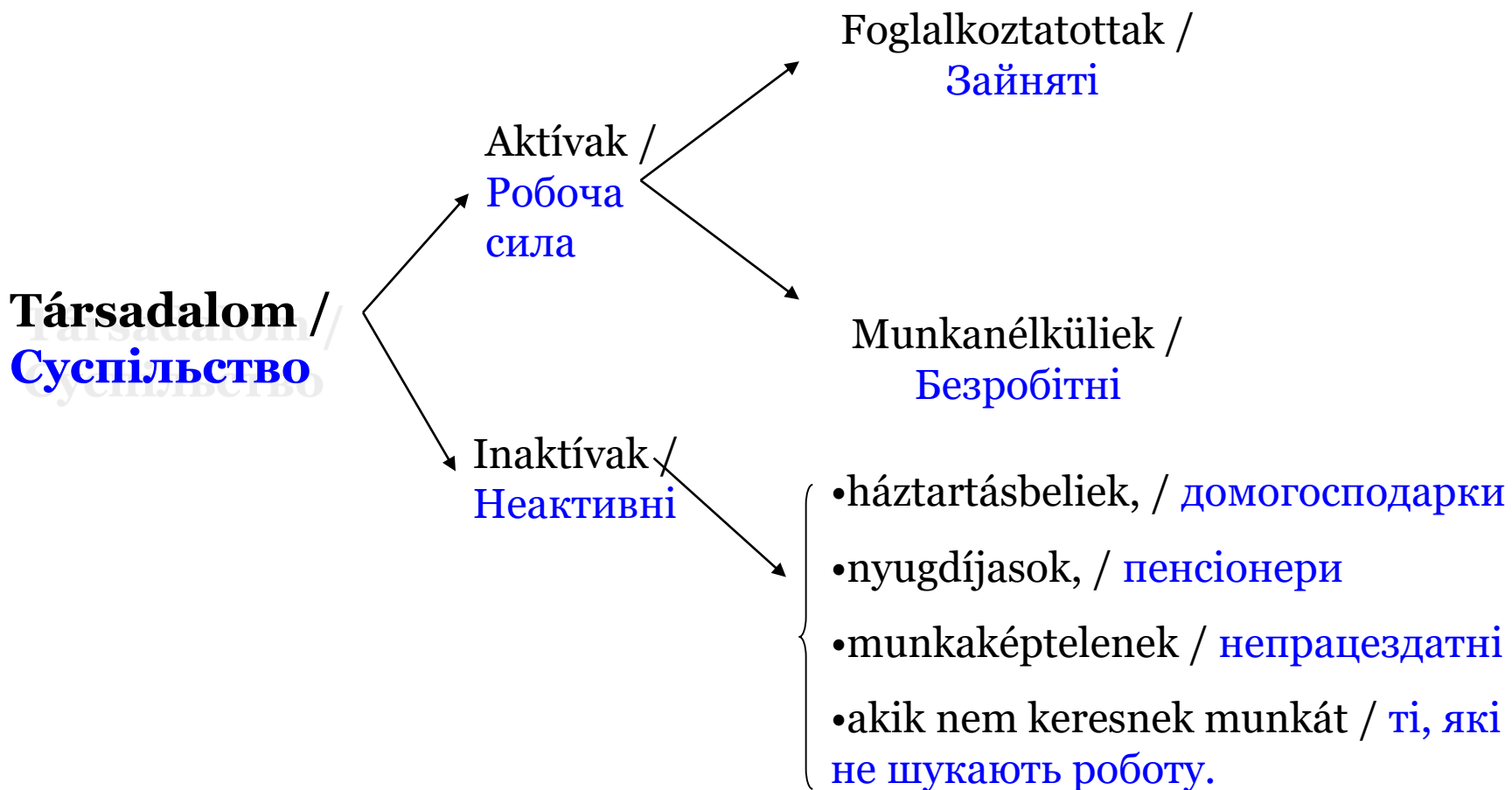
- ***Munkanélküliek:*** egy személy munkanélküli, ha *nem dolgozik* és:
 - a megelőző időszakban meghatározott lépéseket tett az álláskeresésre;
 - átmenetileg elbocsátották és várja a visszahívását;
 - arra vár, hogy következő hónapban munkára jelentkezessen.
- **Безробітний:** особа є безробітною, якщо вона не працює і:
 - вживає конкретних заходів для пошуку роботи в попередній період;
 - був тимчасово звільнений і чекає відкликання;
 - чекає подання заяви на роботу наступного місяця.

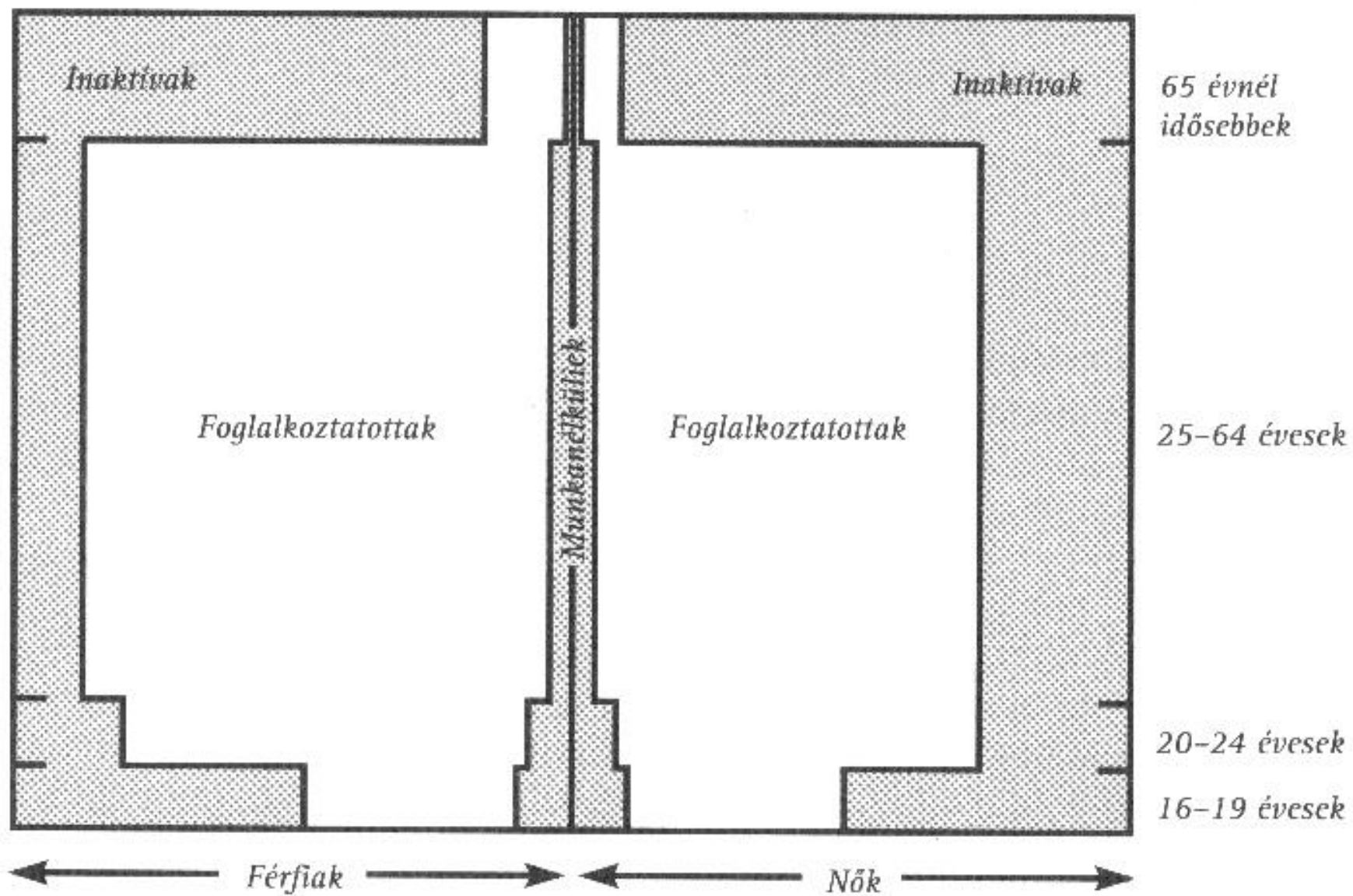
Meghatározások / Визначення

- **Munkaképes:** aki tud és akar dolgozni, 16-60 év közötti személy.
- **Працездатні (робоча сила):** всі хто хоче і може працювати віком від 16-60 років.
- **Inaktívak:** háztartásbeliek, nyugdíjasok, munkaképtelenek és akik nem keresnek munkát.
- **Неактивні (які не входять до складу робочої сили):** домогосподарки, пенсіонери, непрацездатні і які не шукають роботу.
- **Aktívak:** azok akik foglalkoztatottak vagy munkanélküliek.
- **Робоча сила:** зайняті та безробітні.

Munkanélküliségi ráta (рівень безробіття) =
= $\text{munkanélküliek (безробітні)} / \text{aktívak (робоча сила)}$

Társadalmi megoszlás / Суспільний розподіл

Munkanélküliség fajtái /

Види безробіття

- **Súrlódásos (frikciós) munkanélküliség /**
Фрикційне безробіття - «önkéntes»
munkanélküliek (munkakeresők) / «добровільні» безробітні
(пошук роботи)
- **Strukturális munkanélküliség /**
Структурне безробіття – termelés változása
miatt alakul ki, amire hat a fogyasztás változása /
викликане зміною структури виробництва внаслідок
зміни споживчого попиту
(A frikciósnál komolyabb, hosszabb távú/ Воно є
серйознішим за фрикційне, бо триваліше)
- **Konjunkturális (ciklikus) munkanélküliség /**
циклічне безробіття - recesszió idején jelentkezik /
пов'язане зі спадом ділового циклу

Teljes foglalkoztatottság

Повна зайнятість

- A surlódásos és a strukturális munkanélküliség elkerülhetetlen / Фрикційне та структурне безробіття є неминучими.
- Teljes foglalkoztatottságban nincs ciklikus munkanélküliség, és csak a frikciós és strukturális munkanélküliség van jelen. / Рівень безробіття за повної зайнятості дорівнює сумі рівнів фрикційного та структурного безробіття, причому циклічне безробіття відсутнє.
- Természetes munkanélküliség / Природний рівень безробіття = strukturális / структурне + frikciós / фрикційне

Munkanélküliségi adatok hiányosságai / Недоліки даних про безробіття

- Részmunkaidős foglalkoztatás (elferdíti a valóságot)/
Часткова зайнятість (занижує реальний стан)
- Akik lemondtak a munka kereséséről / Ti, що
втратили надію знайти роботу.
- Ferdített információ (a tényleges helyzet elrejtése,
például az álláskeresésről). / Неточна інформація
(приховування реального стану речей,
наприклад, щодо пошуку роботи).

Munkanélküliség sajátosságai /

Особливості безробіття

- Szakma - nagyobb a szolgáltatói szférában dolgozóknál.

Професія – більша серед зайнятих у сфері обслуговування.

- Életkor – A fiataloknál magasabb, mint a középkorúaknál.

Вік – більше серед молоді, ніж серед дорослих.

- Faj – magasabb a nem fehérek között.

Раса – більшою є серед небілошкірого населення.

- Nem - ágazat függő.

Стать – залежить від галузей.

- Időtartam / Тривалість

Munkanélküliség hatásai /

Наслідки безробіття

- **Gazdasági következmények (egyéni szintből kiindulva) / Економічні (для особистості):**
 - Jövedelem csökkenése / зниження доходів
 - Anyagi kényszerhelyzet / вимушений матеріальний стан
 - Elszegényedés / збіднення
- **Életmódbeli változás / зміна способу життя**
 - A napi aktivitás megváltozása / зміна денної активності
 - „Mivel töltsem a szabadidőmet?” / «Чим зайняти свій вільний час?»
 - Csökken az aktivitási szint / знижується рівень активності
 - A munkanélküli passzívvá válik / безробітний стає пасивним
 - Több idő alvással, tévézéssel komputerjátékoknak / більше часу приділяється сону та телевізору, комп'ютеру (ігри)
 - Fizikai mozgástér beszűkül, több idő a lakáson belül / Фізичний простір звужується, більше часу приділяється всередині житла.

Munkanélküliség hatásai /

Наслідки безробіття

• *Érzelmi hatások:*

- Reményvesztettség
- Kiábrándultság, apátia, levertség
- Frusztráció
- Érzelmi hullámváz
- Reménytelenség a jövővel szemben
- Unalom érzése
- Az idő szétfolyása

• *Függőségi hatások:*

- Alkoholfogyasztás nő
- Dohányzás erősödik
- Szerencsejáték szenvedély

• *Емоційні ефекти:*

- Втрата надії
- Розчарування, апатія, депресія
- Фрустрація
- Емоційна нерівновага
- Безнадійність на майбутнє
- Відчуття нудьги
- Втрата часу

• *Ефекти залежності:*

- Зростання кількості алкоголю
- Куріння посилюється
- Формується пристрасть до азартних ігор

Наслідки безробіття

- ***Nő a bűnözésre való hajlam / Зростає схильність до насильства***
 - Catalano (1993) kutatása szerint 6x hajlamosabbak voltak erőszakos cselekedetekre a munkanélküliek / Згідно з дослідженням Каталано (1993), безробітний в 6 разів схильніший на акти насильства
- ***A közösségi és politika aktivitás csökkenése / Знижується суспільна та політична активність***
- ***Testi-lelki egészségre gyakorolt hatások / Вплив на фізичний та духовний стан***
 - Pszicho-szomatikus betegségek / Психосоматичні розлади, хвороби
 - Magas vérnyomás / високий артеріальний тиск
 - Fizikai megbetegedések / Фізичні захворювання
 - Mentális egészség hanyatlása / Занепад ментального здоров'я

Munkanélküliség forrásai /

Джерела безробіття

- Rendkívül gyors technikai fejlődés / Швидкий технічний розвиток
 - Gépesíthető munkák kiszorulása / витіснення механізованими засобами
 - „Lépestartási problémák” / нездатність йти нога-в-ногу з технологічним розвитком
- Globalizáció: a termelés és szolgáltatások területi átrendeződése / Глобалізація – географічна зміна виробництва та надання послуг.
- Gazdasági rendszerváltás / Економічні зміни
 - A nehézipar visszafejlődése / Занепад важкої промисловості
 - Tervgazdaságból piacgazdaság: átalakulási válság / Перехідні економіки – проблеми перетворення

Munkanélküliség forrásai /

Джерела безробіття

- Alacsony területi mobilitás / Низька територіальна мобільність
 - Attitűdproblémák / Проблеми ставлення (гнучкості)
 - Lakáshelyzet / Житлова проблема
- Gyenge alkalmazkodóképesség / Нездатність до пристосування
 - A képzetlenek magas aránya / високий рівень некваліфікованих людей
 - Az oktatási rendszer problémái / проблеми сфери освіти
- A hagyományos munkavégzésre egészségi okokból alkalmatlanok arányának növekedése / зростання частки непрацездатних у звичайних сферах зайнятості

Munkanélküliség kezelésének módszerei / Способи регулювання безробіття

1. A passzív munkaerőpiaci módszerek / Пасивні ринкові методи

A munkanélküliséget mint szociális problémát kezelik: / сприймають безробіття як соціальну проблему:

- Munkanélküli járadékok és segélyek / Допомога по безробіттю
- Munkanélküliek és családjuk szociális segélyezése / Соціальна допомога безробітним та їх сім'ям

Munkanélküliség kezelésének módszerei

/ Способи регулювання безробіття

2. Az aktív munkaerőpiaci módszerek /

Активні ринкові методи

A munkanélküliek szervezett munkaerőpiacra való visszajutásának segítése / Системне сприяння повернення безробітних на ринок праці

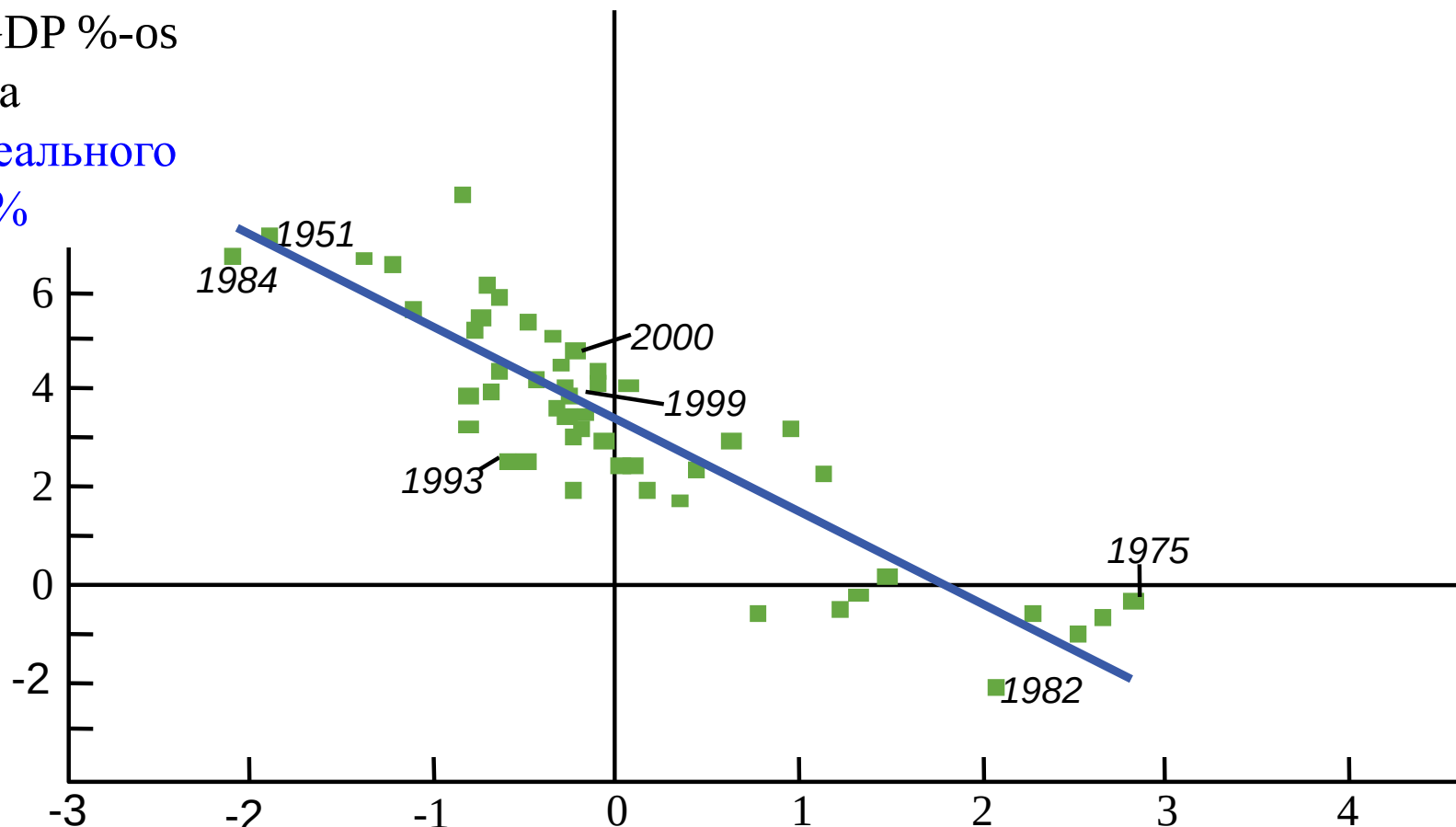
- Támogatás a munkanélkülieket alkalmazó piaci vállalkozásoknak / Виплата працедавцям, що наймають безробітних
- Képzés, átképzés, munkaerő-közvetítés / навчання, перекваліфікування, працевлаштування
- Közmunka szervezése / організація суспільно-корисних робіт

Munkanélküliség és Okun törvénye / Безробіття та ВВП

- ***Okun-törvény:*** a GDP minden 2%-pontos visszaesése a potenciális GDP-hez képest a munkanélküliségi ráta kb. 1%-pontos növekedésével jár.
- Закон Оукена (або ВВП-розрив)- Розрив реального ВВП від потенційного ВВП на 2% спричиняє зростання безробіття на 1%.

A reál GDP %-os
változása

Зміна реального
ВВП у %

A munkanélküliségi ráta
%-os változása /
% зміна безробіття